

Resultatrapport 2017: Ämnesprov i svenska och svenska som andraspråk i årskurs 3

Birgitta Mark, Maria Blomgren och Tobias Dalberg

Inledning

Ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk i årskurs 3 konstrueras av en provgrupp vid Institutionen för nordiska språk, Uppsala universitet. Ämnesprovet (Äp3) utformas utifrån kursplanens syfte och centrala innehåll, och bedömningen utgår från dess kunskapskrav. Nya ämnesprov tas fram varje år och provuppgifterna prövas ut i många olika skolor i landet. Denna rapport inleds med ett avsnitt om provets sammansättning. Sedan följer ett avsnitt om provinstitutionens insamling av lärarsynpunkter och elevprestationer och därefter en sammanfattande redogörelse för konstruktionsprocessen. De avslutande två avsnitten tar upp och kommenterar resultat av ämnesprovet 2017 samt resultat av den lärarenkät som medföljde provet.

Provet sammansättning

Ämnesprovet i årskurs 3 inramas alltid av ett tema som är gemensamt med provet i matematik. Temat för 2017 års prov är trafik och i likhet med proven 2012–2016 omfattar provet åtta delprov.

- Delprov A prövar elevernas förmåga att kunna delta i samtal, ställa frågor, lyssna på andra, framföra egna åsikter samt bygga vidare på vad andra säger och ge kommentarer.
- Delprov B, C, D och E prövar elevernas läsförmåga ur olika aspekter.
- Delprov F och G utgår från en skrivuppgift där eleverna ska skriva en berättande text. I delprov F prövas elevernas förmåga att skriva berättande med fokus på handling och struktur och i delprov G prövas stavning och interpunktion utifrån samma elevlösning.
- Delprov H prövar elevernas förmåga att kunna skriva en beskrivande faktatext.

I ämnesprovet ingår även en frivillig del som belyser hur eleverna själva skattar sin förmåga i en självbedömning: *Jag talar, läser och skriver*. Denna del har formen av olika påståenden som eleverna ska reflektera över och ta ställning till.

Under processen med att sätta samman provets olika delprov läggs mycket arbete på att se till att elevmaterial, såväl läshäften som uppgiftshäften, ska bli attraktiva för eleverna och passa målgruppen. Det handlar om allt från typsnitt och textstorlek till dispositionen mellan bild och text samt att illustratörer ibland kompletterar med ytterligare bilder till den ena eller båda texterna.

Insamling

I anslutning till 2017 års ämnesprov i svenska och svenska som andraspråk för årskurs 3 har lärarna ombetts att besvara en enkät om olika aspekter av provets utformning och genomförande. Årets enkät är reviderad jämfört med tidigare år och är dessutom mer omfattande. Enkäten har besvarats av 495 lärare vilket kan jämföras med året innan då motsvarande enkät besvarades av 791 lärare samt med året dessförinnan då enkäten besvarades av 1278 lärare. Antalet lärarsvar är därmed en minskning med 37 procent jämfört med 2016 och en minskning med 61 procent jämfört med 2015. Anledningen till denna minskning är oklar men det kan delvis bero på att texter och avsnitt har strukturerats om i läromaterialen efter 2015 och att lärare därför inte uppmärksammat informationen om enkäten. En liknande minskning märks även när det gäller svarsfrekvensen för andra nationella prov. Av de lärare som besvarat enkäten anger 478 stycken att de undervisar i svenska och 141 stycken att de undervisar i både svenska och svenska som andraspråk. Endast några lärare anger att de enbart undervisar i svenska som andraspråk. Lärarna som har svarat på enkäten efter att de genomfört ämnesprovet för årskurs 3 har arbetat som lärare från allt mellan ett halvår upp mot närmare femtio år.

Lärarna ombads också att skicka in elevlösningar efter ett visst urvalssystem. Resultaten i denna resultatrapport bygger på de 564 elevlösningar som har registrerats i provgruppens arkiv. Av dessa följer 457 elever kursplanen i svenska och 103 elever kursplanen i svenska som andraspråk. För enstaka elever har ämne inte angivits på inskickningsblanketten.

Förutom svaren på lärarenkäten samt insamlingen av elevlösningar får provgruppen information i anslutning till provets genomförande när lärare hör av sig via e-post och telefon. Antalet frågor som nådde provkonstruktörerna var ungefär lika många som året innan. De vanligaste frågorna gällde genomförande och anpassning av delproven samt bedömning av de olika delprovets uppgifter.

Konstruktionsprocessen för provet

Konstruktionsprocessen tar sin utgångspunkt i ett övergripande tema som är gemensamt med ämnesprovet i matematik. Temat inspirerar urvalet av texter och konstruktionen av uppgifter. Fortlöpande under processen vägs validitets- och reliabilitetsaspekter in och hänsyn tas till genomförande, autenticitet och interaktivitet. Likaså påverkas processen av de etiska överväganden som görs under framtagandet av de olika delproven.

Delprov A

Delprov A utgår från en temainriktad affisch som är gemensam för ämnesprovet i matematik och ämnesprovet i svenska/svenska som andraspråk i årskurs 3. Med stöd av affischen prövas om eleverna i en grupsituation kan samtala om elevnära frågor och ämnen. Utprovningen sker på olika skolor i 10–15 grupper med 3–4 elever i varje grupp. Affischen prövas först ut i skissform och utprovningarna påverkar affischens slutliga utformning samt uppgiften som eleverna ska arbeta med.

Delprov B, C, D och E – läsförmåga

Liksom i ämnesproven 2012–2016 prövas elevernas läsförmåga i 2017 års prov ur olika aspekter med stöd av fyra skilda delprov. I delprov B och C prövas elevernas förmåga att kunna läsa och förstå en berättande text respektive en faktatext utifrån temat *Trafik*. De två delproven består av 18 flervalsuppgifter vardera, där ett i förväg bestämt antal poäng anger delprovets kravnivåer.

För delprov D och E gäller att eleverna enskilt tillsammans med en lärare ska kunna visa grundläggande läsförståelse. I delprov D läser eleverna inledningen till provets berättande text där förmågan att läsa med flyt prövas, medan delprov E prövar om eleverna kan föra enkla resonemang om den upplästa texten och relatera denna till egna erfarenheter. Till dessa två delprov finns ett bedömningsunderlag där ett antal aspekter ska vara uppfyllda för att elevernas prestationer ska nå kravnivåerna.

Delprov B och C prövas ut i flera steg. Först får ett antal klasser lyssna till, och läsa, en eller flera tänkbara texter för respektive delprov och uttala sig muntligt och skriftligt om vad de tycker om texterna. Detta sker under hösten drygt ett år innan provet ska vara klart. Därefter konstrueras 18 läsförståelseuppgifter till respektive utvald text: 9 lokaliseringuppgifter och 9 tolknings- och/eller integreringsuppgifter. Parallellt med detta konstrueras även skrivuppgifter (delprov F/G och H) som anknyter till texterna. Texter och läsförståelseuppgifter samt skrivuppgifter granskas vid ett externt referensgruppsmöte under våren. Därefter sker utprovningar i två steg. Först genomförs en pilotutprovning av delprov B och C tillsammans med tillhörande skrivuppgifter F/G och H med cirka 75 elever per delprov. Därefter analyseras utprovningens resultat kvalitativt samt statistiskt och läsförståelseuppgifter och skrivuppgifter modifieras utifrån resultatet av pilotutprovningen. Nästa steg är en större utprovning av delproven, där varje delprov genomförs med 250–300 elever. Resultaten analyseras statistiskt med hjälp av olika psykometriska mätningar för att säkerställa att uppgifterna håller sig inom de riktvärden som ska uppnås för att provets svårighetsgrad ska anses stabil. Eventuella ändringar görs vid behov och delproven prövas slutligen ut en sista gång. När det gäller 2017 års prov gjordes denna sista utprovning i augusti 2016 med elever som just börjat i årskurs 4. Framöver är tanken att utprovningarna ska tidigareläggas något så att den större utprovningen kan göras i februari och den slutgiltiga utprovningen i maj med elever i årskurs 3. Sammantaget ger de fyra delproven B, C, D och E en bild av elevernas läsförmåga i relation till de kunskapskrav för årskurs 3 som kursplanerna i svenska och svenska som andraspråk anger.

Delprov D och E prövas varje år ut med en elev i taget i 3–5 klasser med sammanlagt cirka 60 elever. Utprovningarna genomförs i slutet av vårterminen i årskurs 3 och i början av höstterminen i årskurs 4.

Delprov F/G och H – skrivförmåga

Som framgått ovan prövas skrivproven ut parallellt med läsproven. Klasser som deltar i utprovningar av delprov B (läsförståelse berättande text) gör även delprov F/G (skrivuppgift berättande text) och elever som prövar ut delprov C (läsförståelse faktatext) gör även delprov H (skrivuppgift faktatext) i utprovningarna. Omfattningen av skrivprovutprovningarna är ungefär densamma som av läsprovutprovningarna, bortsett från den första utprovningen då eleverna endast möter en text som de ska uttala sig om. Det är även viktigt att skrivuppgifterna prövas ut av elever som följer såväl kursplanen i svenska som kursplanen i svenska som andraspråk för att säkerställa att uppgifterna lämpar sig för båda grupperna samt för att anvisningar för bedömning och elevexempel av bådadera ska finnas med i bedömningsanvisningarna.

När skrivuppgifterna är utprovade och modifierade väljs ett antal elevlösningar på olika nivåer ut och skrivs in digitalt. Vid urvalet eftersträvas texter som ligger i närheten av kravgränsen för lägsta godtagbara nivå. Detta för att den typen av texter i extra hög grad behöver exemplifieras i bedömningsunderlaget. De utvalda texterna bedöms på externa referensgruppsmöten där det fastställs om lösningarna når eller inte när kravgränsen. Enstaka texter som ligger klart över kravgränsen kan även förekomma i underlaget för att exemplifiera annat som kan vara värdefullt att ta fasta på vid bedömningen. På ett externt referensgruppsmöte en bit in på höstterminen bedöms elevlösningarna av flera mindre lärargrupper. Lärarnas bedömning

tillsammans med provkonstruktörernas ligger till grund för bedömningsanvisningarnas analyser. Fyra exempeltexter skrivna av elever som följer kursplanen i svenska och två texter skrivna av elever som följer kursplanen i svenska som andraspråk väljs ut för respektive delprov. Analyser skrivs och de analyser som avser svenska som andraspråk granskas och kommenteras av experter från Nationellt centrum för svenska som andraspråk innan de får sin slutliga utformning.

Provresultat med kommentarer

Då ämnesprovet så långt som möjligt ska kunna sägas vara likvärdigt över tid är det värdefullt att analysera vilka likheter och olikheter som framkommer vid en jämförelse av två näraliggande prov. Det nationella provet i årskurs 3 har genomförts åtta gånger, 2010–2017, varav de senaste sex åren varit enligt Lgr 11. Denna rapportens resultatdel utgår från 2017 års insamlade elevlösningar samt den statistik som tagits fram med hjälp av dessa. Jämförelser görs i första hand med ämnesprovet 2016.

I tabell 1 och 2 redovisas andelen elever som nått kravnivån inom respektive delprov uppdelat på de båda svenskämnen. Som framgår av tabellerna är resultatet lägre för samtliga delprov när det gäller elever som följer kursplanen i svenska som andraspråk, vilket det även varit tidigare år. Minst är skillnaden i resultat mellan de båda elevgrupperna för delprov A och störst är skillnaden för delprov B, vilket också förstärks av de kommentarer lärare angett i fritext angående de olika delproven.

Tabell 1. Andelar i procent som nått kravnivån inom respektive delprov. Elever som följer kursplanen i svenska.

Delprov	A	B	C	D	E	F	G	H
Nått kravnivå	98,4	96,7	93,8	95,8	97,6	90,0	90,7	90,7
Ej nått kravnivå	1,6	3,3	6,2	4,2	2,4	10,0	9,3	9,3
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Antal	449	455	455	450	450	452	452	451

Tabell 2. Andelar i procent som nått kravnivån inom respektive delprov. Elever som följer kursplanen i svenska som andraspråk.

Delprov	A	B	C	D	E	F	G	H
Nått kravnivå	93,2	80,2	79,2	87,4	89,3	82,0	82,0	76,5
Ej nått kravnivå	6,8	19,8	20,8	12,6	10,7	18,0	18,0	23,5
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Antal	103	101	101	103	103	100	100	102

Det man kan konstatera vid en jämförelse med 2016 års prov är att de delprov som gäller skrivförmåga visar svagare resultat 2017 än året innan (utom för delprov G, svenska som andraspråk) samt att färre elever som följer kursplanen i svenska som andraspråk nådde kravnivån för delprov A detta år jämfört med det föregående, en minskning med 5 procentenheter. Å andra sidan nådde dessa elever bättre resultat på delprov B, C, D, E och G år 2017 än vad elevkategorin gjorde år 2016. Särskilt markant är förbättringen på delprov E, där resultatet förbättrats med 6 procentenheter

Nedan följer några exempel på kommentarer om provets svårighetsgrad från lärare som undervisar i svenska som andraspråk:

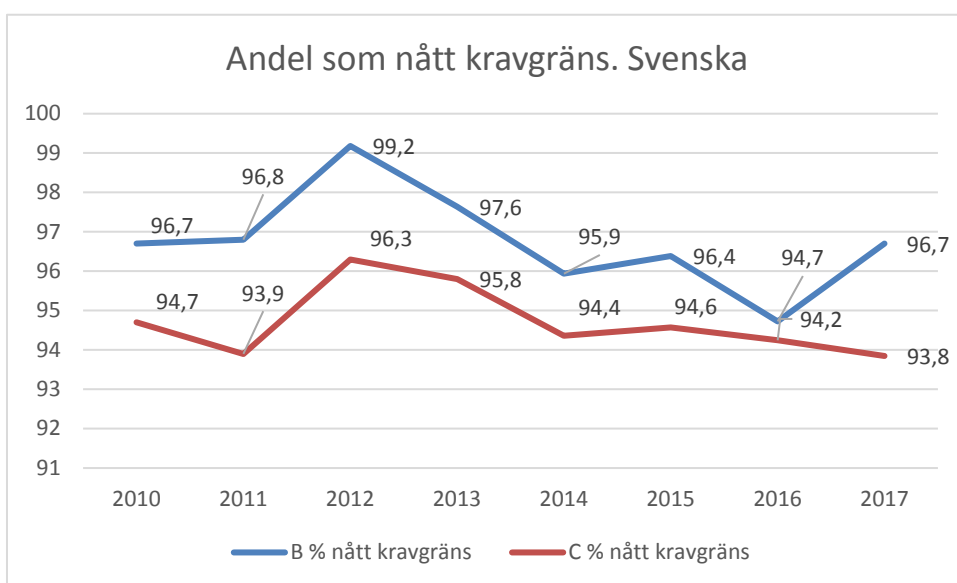
- ämnet trafik, skolgård och utflykt är ämnen som alla elever känner till
- okända kulturella företeelser som utflykt eller pulka
- Det är fler ord än man anar som är svåra för elever med Sva och det är inte alltid de frågar efter vad orden betyder. Har du aldrig åkt utför en backe med pulka eller cykel kan det vara svårt att förstå sådana ord som gupp och brant även om det för oss andra är självklart. Kanske skulle alla elever som inte har svenska som modersmål få läsa texten tyst någon dag i förväg och stryka under alla ord den inte förstår för att få dem förklarade. Listan med ord man går igenom innan är både lång och irrelevant innan man läst texten.

Då de nationella proven är framtagna enligt kraven i kursplanen sker här en krock mellan de krav som ställs på elever som följer kursplanen i svenska som andraspråk och den nivå som många elever i praktiken befinner sig på. Skolorna har i dag ibland kravet på sig att slussa ut nyanlända elever direkt i ordinarie undervisning eller senast efter ett år i förberedelseverksamhet. Genom enkätsvaren framkommer dock exempel på att rektorer har beslutat att samtliga elever ska genomföra proven, oavsett tid i landet, vilket många gånger inte är rimligt då eleverna ännu inte har tillräckliga kunskaper i svenska för att kunna delta i provet. Vilken policy skolan än har så torde den situationen få genomslag på provresultaten för denna elevgrupp.

Jämförelser över tid

I nedanstående diagram visas hur resultatet på de båda läsproven B och C varierat under de år Äp3 funnits. Resultatet har varje år varit lite bättre för delprov B än delprov C och båda delproven visar i det stora hela en god stabilitet. Kravgränsen för att uppnå minsta godtagbara nivå för respektive delprov har varje år legat på 13 rätta svar av 18 möjliga, utom för delprov B år 2012, då kravgränsen var 14 av 18. Trots den något strängare kravgränsen 2012 är det just det året som flest elever nådde kravgränsen för delprovet, vilket visar att det var motiverat att det året höja gränsen från 13 till 14 poäng.

Diagram 1. Andel i procent som nått kravgräns i delprov B och C 2010–2017. Elever som läser svenska.

Analysen av elevlösningarna år 2017 visar att 96,7 procent av eleverna som följer kursplanen i svenska når kravnivån för delprov B (läsförståelse berättande text) och 93,8 procent når kravnivån för delprov C (läsförståelse faktatext). Procentsatsen för delprov C är likartad mot tidigare år, medan resultaten för delprov B stigit ett par procentenheter sedan 2016 och därmed är tillbaka på den nivå som delprovet legat på de flesta år som provet funnits.

Elevlösningarna visar vidare att 95,8 procent av eleverna klarar att läsa med flyt (delprov D) och 97,6 procent kan utföra ett textsamtal omkring den höglästa texten (delprov E). Dessa resultat överensstämmer med tidigare år. Resultatet på delprov H som gäller elevens förmåga att återge en enkel faktatext har gått tillbaka något jämfört med år 2016 men ligger fortfarande högre än år 2013–2015 då resultatet var cirka 86–88 procent. Delprovet har förändrats något under åren som gått, från att ha bestått av två kortare texter till att från och med 2016 vara en enda sammanhållen text. Även instruktioner och bedömningsanvisningar har förändrats något.

Sammanfattningsvis visar dock resultatet på ämnesprovet som helhet att majoriteten av eleverna klarar alla delprov.

Analys av resultat på olika typer av läsförståelsefrågor i årets prov

I samband med analysen av årets elevlösningar inom delprov B och C gjordes även en jämförelse mellan elevernas resultat på lokaliseringssuppgifter (L) respektive tolknings- och/eller integreringssuppgifter (TI). Hundra elevlösningar valdes ut, hälften flickor, hälften pojkar. En femtedel av eleverna i undersökningen följde kursplanen i svenska som andraspråk.

När man inledningsvis tittar på hela undersökningresultatet verkar det som om eleverna generellt presterar bättre på L-frågor än på TI-frågor. Gör man i stället olika tvärsnitt baserat på kön och kursplan framträder dock ett annat mönster. Bortsett från att flickor generellt presterar en aning bättre än pojkar skiljer sig resultaten på L- respektive TI-frågor inte nämnvärt mellan könen, oavsett kursplan. Den avgörande faktorn för prestationen på L- respektive TI-frågor verkar vara om eleven följer kursplanen i svenska eller svenska som andraspråk. Elever i svenska presterar ungefär lika bra i båda kategorier medan det för elever i svenska som andraspråk syns en tydlig skillnad där resultaten på TI-frågor är märkbart låga.

På grund av undersökningens begränsade omfattning är resultaten osäkra och en större mängd data skulle behövas för att kunna se om mönstret kvarstår.

Enkätresultat med kommentarer

Provet som helhet

Lärarnas helhetsomdöme om provet är gott. I tabell 3 nedan presenteras svaren på påståendet ”Provet som helhet är bra”.

Tabell 3. Provet som helhet är bra.

Instämmer helt	Till stor del	Till viss del	Inte alls
313	167	13	1
63,1 %	33,7 %	2,6 %	0,2 %

Nästan alla instämmer helt eller till stor del i att provet i sin helhet är bra. Jämfört med i fjol är det dock färre som instämmer helt och fler som instämmer till stor del. Någon kommenterar att provsituationen hindrar vissa elever att visa de förmågor de egentligen har.

I tabell 4 nedan redovisas lärarnas uppfattning om elevernas reaktioner på provet.

Tabell 4. Hur var elevernas reaktioner på ämnesprovet i svenska/svenska som andraspråk?

I huvudsak positiva	I huvudsak negativa	Både positiva och negativa	Varken positiva eller negativa
424	2	45	9
85,7 %	0,4 %	9,1 %	1,8 %

De allra flesta har uppfattat att eleverna var positivt inställda till provet. Många kommenterar också att eleverna tyckte det var roligt att genomföra de olika delproven. Flera menar dock att elever med läs- och skrivsvårigheter eller svenska som andraspråk var nervösa och upplevde proven som svåra eller nedslående.

Som nämndes ovan upplever några lärare att elevernas prestationer är sämre i provsituationer än i undervisningen i övrigt. I tabell 5 redovisas lärarnas uppfattning om detta.

Tabell 5. Anser du att provresultaten ligger i linje med elevernas övriga prestationer under läsåret?

Ja, för flertalet	Ja, för cirka hälften	Ja, men bara för ett fåtal	Nej
477	14	1	1
96,4 %	2,8 %	0,2 %	0,2 %

Nästan alla menar att de flesta elever presterar lika bra på ämnesprovet som i övriga situationer.

I tabell 6 nedan anges lärarnas åsikter om respektive delprov.

Tabell 6. Vad är din uppfattning om delproven i svenska/svenska som andraspråk?

	Bra	Ganska bra	Mindre bra	Dåligt
A	392 79,2 %	72 14,5 %	20 4 %	1 0,2 %
B	440 88,9 %	42 8,5 %	2 0,4 %	0
C	410 82,8 %	61 12,3 %	13 2,6 %	0
D	421 85,1 %	59 11,9 %	4 0,8 %	0
E	397 80,2 %	64 12,9 %	16 3,2 %	5 1 %
F	407 82,2 %	61 12,3 %	15 3 %	1 0,2 %
G	409 82,6 %	61 12,3 %	12 2,4 %	2 0,4 %
H	378 76,4 %	64 12,9 %	34 6,9 %	2 0,4 %

Det delprov som uppskattas mest är delprov B, tätt följt av delprov C och D, där ingen svarat att provet är ”dåligt”. Delprov H sticker ut åt andra hållet med minst andel som svarat ”bra” och högst andel som svarat ”mindre bra” eller ”dåligt”.

I kommentarsfältet skriver några att delprov A är för tidskrävande i förhållande till hur mycket bedömningsstöd det ger. Delprovet anses av vissa krångligt att genomföra av organisatoriska skäl och missgynnande för de elever som inte vågar ta för sig i gruppsamtal. Samtidigt tycker många att det är en lugn och bra inledning till proven. Några berättar att elever ”fuskläser” texten i delprov C och svarar på frågorna utan att ta hjälp av texten eftersom ämnet är bekant. Å andra sidan menar några att temat trafik är svårt att relatera till om man bor i en landsbygdsmiljö utan exempelvis trafikljus och cykelbanor. Flera anser att frågorna i delprov E var konstigt formulerade eller svåra att förstå för eleverna samt att provsituationen blev krystad.

Avgränsningen av ämnet för delprov F/G var bra enligt vissa lärare medan andra såg den som begränsande för elevernas fantasi. Några föreslår att skrivprocessen borde vara uppdelad i flera steg och ges längre tid då eleverna är vana vid att jobba med texter på detta sätt. Delprov H är den del som tilldrar sig flest kommentarer. Några uppskattar att eleverna i år endast skriver en (1) faktatext medan andra önskar att eleverna skulle ha fått skriva två separata texter som tidigare. Det råder också delade meningar om temat trafik, som vissa tycker var ett för svårt ämne att skriva faktatext om, medan andra menar att det är något som alla elever känner till. Några anser att instruktionen för hur eleven skulle använda stödorden var otydlig och fick eleverna att stapla stödord snarare än att skriva en sammanhängande faktatext. Vissa menar att stödorden refererade till trafiklagar som många elever inte känner till. Slutligen uppges att ämnet trafik i viss mån var ett hinder för döva elever då delar av provet förutsätter att man kan ta del av ljuden i trafiken.

Tabell 7. Hur bedömer du svårigheten på respektive delprov?

	För lätt	Lagom	För svår
A	64 12,9 %	428 86,5 %	3 0,6 %
B	33 6,7 %	457 92,3 %	4 0,8 %
C	26 5,3 %	452 91,3 %	17 3,4 %
D	25 5,1 %	468 94,5 %	1 0,2 %
E	56 11,3 %	433 87,5 %	4 0,8 %
F	13 2,6 %	473 95,6 %	8 1,6 %
G	57 11,5 %	431 87,1 %	6 1,2 %
H	13 2,6 %	447 90,3 %	30 6,1 %

De allra flesta tycker att delprovets svårighetsgrad är lagom. Delprov A, E och G är de delprov som flest anser vara för lätta, medan delprov C och H sticker ut åt andra hållet och anses av vissa vara för svåra. I kommentarerna framkommer att frågorna i delprov A och E av vissa anses för lätta för att skapa diskussion. Den vanligaste kommentaren är att kravet på interpunktion i delprov G (tre korrekta meningar med stor bokstav och punkt) är för lågt ställt. Gällande delprov C är det uppgifterna och svarsalternativen som anses svåra och ibland för lika, men också texten på grund av det ämnesspecifika ordförrådet. Även för delprov H är det användandet av ett specifikt ordförråd som anses svårt. Några skriver att instruktionerna och bedömningsanvisningarna skiljer sig åt i fråga om antalet stödord som ska användas för att nå kravnivån. En lärare föreslår att layouten på texterna i läsförståelseproven borde förändras, exempelvis att frågorna skulle komma efter varje stycke i stället för alla på en gång.

På samma sätt som provresultaten visar stora likheter mellan åren är svaren i lärarenkäterna mellan åren samstämmiga. Så mycket som 97–98 procent av lärarna tycker att de fyra delprov som prövar elevernas läsförmåga är bra eller ganska bra, lagom svåra och att de stämmer väl överens med kunskapskravet i slutet av årskurs 3.

Övriga synpunkter på det nationella provet och dess genomförande

Sambedömning av de nationella provens delprov är något som ofta diskuteras. Sådan bedömning kan genomföras på olika sätt, till exempel av flera lärare på en skola eller genom kommungemensam sambedömning. Lärarna är i huvudsak positiva till sambedömning i någon form då den ses som en möjlighet att komma fram till en så rättvis bedömning som möjligt samt att sådana tillfällen ger möjlighet till möten med andra lärare där man ges tillfälle att diskutera exempelvis kvalitet i elevtext. De hinder för sambedömning som anges är bristande organisation samt att lärare som arbetar på mindre skolor kan sakna kollegor att bedöma tillsammans med. Skolverket är positivt till sambedömning och menar att sådan kan skapa goda förutsättningar för en likvärdig och rättvis bedömning av provet samt utveckla lärares bedömarkompetens. I häftet *Bedömningsanvisningar* ges förslag till hur sambedömning kan organiseras på skolan.

Anpassningar för elever med funktionsnedsättning

Av de lärare som besvarat enkäten har 83 procent gjort anpassningar för elever med någon form av funktionsnedsättning. Den vanligaste orsaken till anpassning är läs- och skrivsvårigheter, men även koncentrationssvårigheter, olika typer av diagnoser samt syn- och hörselnedsättningar anges som orsak. Anpassningarna kan bestå av utökad tid, alternativ tid på dagen, inlagda extra pauser, möjlighet för eleven att läsa text, frågor och svar högt samt förklaringar och instruktioner på teckenspråk. Vissa elever har också fått förstord text och även uppläsning av instruktioner har förekommit. I många fall har kombinationer av dessa anpassningar gjorts.

Avslutning

Avslutningsvis kan det konstateras att 2017 års prov mottagits väl av lärarna och fungerat väl bland eleverna. Lärarenkäten visar att 97 procent av lärarna anser att provet som helhet är bra eller ganska bra, vilket är jämförbart med året innan. Vidare instämmer 94 procent av lärarna helt eller till stor del i formuleringen ”Provet som helhet är ett stöd för bedömningen” och lika många anser att bedömningsanvisningarna är ett bra stöd. En majoritet av eleverna når också kravnivåerna för de åtta delproven. Mellan 90 och 98 procent av eleverna som följer kursplanen i svenska når målen i de olika

delproven medan 76 till 93 procent av eleverna som följer kursplanen i svenska som andraspråk når målen. Resultaten för provet 2017 ligger i paritet med tidigare år.

Till sist vill provgruppen tacka alla engagerade lärare för synpunkter och frågor som kommit in via lärarenkäten, e-post och telefonsamtal. Denna återkoppling tas till vara och hjälper till att utveckla de nationella proven i svenska och svenska som andraspråk i årskurs 3.